

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы  
Уразлы авыл жирлеге Советы  
Каары

« 02» ноябрь 2022 ел

№ 65

"Татарстан Республикасы Кама Тамагы  
муниципаль районының Уразлы  
авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге  
Советы депутаты статусы турында  
Нигезләмә " н раслау хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Уразлы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы, Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Уразлы авыл жирлеге Советы,":

1. Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Уразлы авыл жирлеге депутаты статусы турында Нигезләмәне 1 нче күшымта нигезендә расларга.

2. Үз көчен югалткан дип тану:

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Уразлы авыл жирлеге Советының» Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Уразлы авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында «2017 елның 5 сентябрендәге 47 номерлы каары;

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Уразлы авыл жирлеге Советының " Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Уразлы авыл жирлеге Советының» 05.09.2017 №47 «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Уразлы авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында «каары;

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Уразлы авыл жирлеге Советының «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Уразлы авыл жирлеге Советы каарына үзгәрешләр керту туринда» 13.07.2018 ел, №69 каары;

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Уразлы авыл жирлеге Советының " Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Уразлы авыл жирлеге Советының» 05.09.2017 №47 «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Уразлы авыл жирлеге Советы депутаты статусы туринда" каары;

«Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Уразлы авыл жирлеге Советының» Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Уразлы авыл жирлеге Советы депутаты статусы туринда «2017 елның 5 сентябрендәге 47 номерлы каарына үзгәрешләр керту хакында «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Уразлы авыл жирлеге Советының 08.02.2019 №95 каары;

«Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Уразлы авыл жирлеге Советының» Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль

районының Уразлы авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында «2017 елның 5 сентябрендәге 47 номерлы каарына үзгәрешләр керту хакында «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Уразлы авыл жирлеге Советының 17.10.2019 №113 каары;

«Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Уразлы авыл жирлеге Советының» Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Уразлы авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында «2017 елның 5 сентябрендәге 47 номерлы каарына үзгәрешләр керту хакында «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Уразлы авыл жирлеге Советының 11.02.2020 №127 каары;

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Уразлы авыл жирлеге Советының «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Уразлы авыл жирлеге Советының» 10.11.2021 ел, №34 каары «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның Уразлы авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында «нигезләмә турында» 05.09.2017 ел, №47 каары.

3. Әлеге каарны Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга ([pravo.tatarstan.ru](http://pravo.tatarstan.ru) Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә урнаштырырга ([kamskoye-ustye.tatarstan.ru](http://kamskoye-ustye.tatarstan.ru)).

4. Әлеге каар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

5. Әлеге каарның үтәлешен контролльдә тотам.

Татарстан Республикасы  
Кама Тамагы муниципаль районы  
Уразлы авыл жирлеге Башлыгы,  
Татарстан Республикасы  
Кама Тамагы муниципаль районы  
Уразлы авыл жирлеге Советы рәисе

М.Г.Хәмидуллин

Татарстан Республикасы Кама  
Тамагы муниципаль районы  
Уразлы авыл жирлеге  
Советы Каарына күшүмтә  
02.11.2022 ел. № 65

Кама Тамагы муниципаль районы Уразлы авыл жирлеге "муниципаль берәмлөгө  
Советы депутаты статусы турында нигезләмә.

Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Уразлы авыл жирлеге Советы депутаты хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат тарафыннан үз вәкаләтләрен башкарганда төп хокукий һәм социаль гарантияләрне билгели.

## **1.Статья. Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Уразлы авыл жирлеге Советы депутаты статусының хокукий нигезе**

1. Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Уразлы авыл жирлеге Советы депутаты статусы (алга таба-депутат) Россия Федерациисе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Законнары, «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Уразлы авыл жирлеге» муниципаль берәмлөгө Уставы (алга таба – жирлек уставы), әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Жирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтижәле тормышка ашыру өчен шартлар тудыра.

## **2 Статья. Депутат вәкаләтләре вакыты**

1. Депутатның вәкаләтләре, әлеге Нигезләмәнең 3 статьясында каралган очраклардан тыш, Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Уразлы авыл жирлеге Советы (алга таба-жирлек Советы) эшли башлаган көннән башлана һәм туктатыла.

2. Депутатның вәкаләтләре вакыты «Россия Федерацииндә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә жирлек уставы белән билгеләнә.

## **3 Статья. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату**

1. Депутат вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:
  - 1) үлем;
  - 2) үз теләгә белән отставкага китү;
  - 3) суд тарафыннан сәләтсез яки чикләнгән сәләтле дип тану;
  - 4) суд тарафыннан Билгесез югалган дип тану яки үлгән дип игълан итү;
  - 5) ача карата суд хөкеменең законлы көченә керүе;

6) Россия Федерациисенән читкә дайми яшәү урынына чыгу;

7) чит ил гражданы йә Россия Федерациисенән халыкара шартнамәсендә катнашучы чит дәүләт гражданлыгын туктату, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы, чит дәүләт гражданлыгы (бирелүе) яисә яшәү өчен төр яисә Россия Федерациисе гражданиның чит дәүләт территориясендә дайми яшәү хокуын раслаучы башка документ, Россия Федерациисенән халыкара шартнамәсе нигезендә, Россия Федерациисенән халыкара шартнамәсе белән башкасы каралмаган булса, жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы;

8) сайлаучыларның фикерләре;

9) тиешле жирле үзидарә органы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакыру яки аны алыштыруучы альтернатив граждан хезмәтенә юнәлеш;

11) " Россия Федерациисендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләрне үтәмәгән очракта;

12) " Россия Федерациисендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында «2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралган башка очракларда.

13) жирлек башлыгы, муниципаль район составында жирлекнең вәкиллекле органы депутаты буларак аның вәкаләтләрен туктату.

2. Жирлек Советының депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карапы нигез барлыкка килгәннән соң 30 көннән дә сонга калмыйча кабул ителә.

3. Татарстан Республикасы Президенты депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәҗәгать иткән очракта, жирлек Советына вәкаләтләрне вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килүү көне булып тора.

#### **4 Статья. Депутат таныклыгы һәм күкрәк билгесе**

1. Депутатның жирлек Советы депутатының шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы төп документы булган таныклыгы, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дәвамында файдалана торган күкрәк билгесе бар.

2. Депутатның таныклыгы һәм күкрәк билгесе турындагы нигезләмә, аларның тасвиrlамасы жирлек Советы тарафыннан раслана.

#### **5 Статья. Депутат үз вәкаләтләрен башкару шартлары**

1. Депутат депутат эшчәнлеген бушатылмаган нигездә башкара, үз депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән берләштерә, жирлек уставы белән билгеләнгән очраклардан тыш.

#### **6 Статья. Депутат эшчәнлеге формалары**

1. Депутат эшчәнлегенең формалары булып тора:

а) жирлек Советы утырышларында катнашу;

б) жирлек Советы комиссияләре эшендә катнашу;

в) жирлек Советы каравына жирлек Советы каарлары проектларын керту;

г) депутат таләбен керту;

- д) депутат мөрәжәгате юнәлеше;
- е) дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, жәмәгать берләшмәләренә һәм аларның вазыйфай затларына тәкъдимнәр керту;
- ж) гражданнар хокукларын бозуны кичекмәстән кисәтү буенча чараптар күрү таләбе белән тиешле вазыйфай затларга мөрәжәгать итү;
- з) сайлаучылар белән эшләү;
- и) депутат берләшмәләре – фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;
- к) территориаль ижтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутат эшчәнлеге шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, жирлек Уставында, Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районнының Уразлы авыл жирлеге Советы Регламентында (алга таба-жирлек Советы Регламентында), башка муниципаль актларда каралган башка формаларда да гамәлгә ашырыла ала.

## **7 Статья. Депутатның жирлек Советы утырышларында катнашуы**

- 1. Депутат жирлек Советы утырышларында шәхсән катнаша.
- 2. Депутат жирлек советы утырышларын үткәрү вакыты һәм урыны, карауга кертелә торган мәсьәләләр турсында үз вакытында хәбәр итә, шулай ук жирлек Советы Регламенты нигезендә барлық кирәклө материалларны ала.
- Депутат жирлек Советы утырышында катнаша алмаса, бу турыда Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районнының Уразлы авыл жирлеге башлыгына (алга таба-жирлек башлыгы) алдан хәбәр итә.
- 3. Депутат хокуклы:
  - 1) комиссиядә һәм жирлек Советында тиешле вазыйфаларга сайланырга һәм сайланырга;
  - 2) жирлек Советында карау өчен сораулар тәкъдим итәргә;
  - 3) жирлек Советында төzelүче (билгеләнә торган, килештерелә торган) вазыйфай затларның кандидатураларын формалаштыру мәсьәләләре буенча фикер белдерергә;
  - 4) хокукый актлар проектларын жирлек Советына хокукый инициативаны гамәлгә ашыру тәртибендә кертергә;
  - 5) көн тәртибе буенча тәкъдимнәр һәм искеңмәләр кертергә, тикшерелә торган мәсьәләләрне карау һәм аларның асылы буенча, караплар проектларына һәм жирлек Советының башка актларына төзәтмәләр кертергә;
  - 6) жирлек Советы утырышында жирлекнәң теләсә кайсы органнының яки вазыйфай затының чираттан тыш хисабын яки мәгълуматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;
  - 7) жирлек Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;
  - 8) жирлек Советы утырышларында, аның фикеренчә, ижтимагый әһәмияткә ия гражданнар мөрәжәгатьләрен иғълан итәргә;
  - 9) үз тәкъдимнәргезне нигезләү һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясау, белешмәләр һәм ацлатмалар бирү;
  - 10) жирлек Советы утырышлары беркетмәләренең эчтәлеге белән танышырга.
- 4. Депутат тарафыннан жирлек Советы утырышында әйттелгән тәкъдимнәр һәм искеңмәләр жирлек Советының тиешле комиссиясе тарафыннан карала һәм тикшерелә.

## **8 Статья. Депутатның жирлек Советының даими һәм вакытлы комиссияләре эшендә катнашуы.**

1. Депутат жирлек Советы комиссияләре эшендә катнаша, аның әгъзасы булып тора, тәкъдимнәр кертә, каарлар кабул итүдә катнаша.

2. Депутат үзе әгъза булмаган комиссияләр эшендә катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр буенча фикер алышуда һәм киңәшмә тавышы хокуку белән каарлар кабул итүдә катнаша ала.

## **9 Статья. Депутатның жирлек Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәүдә катнашуы**

1. Депутат жирлек Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен аларның компетенциясе чикләрендә үтәргә тиеш.

2. Жирлек Советы яисә аның комиссияләре күшүү буенча депутат, муниципаль берәмлек чикләрендәге оештыру-хокукий рәвешләренә һәм милек рәвешләренә карастын, жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлар тарафыннан жирлек Советы каарларының үтәлешен тикшерүдә катнаша.

3. Әлеге йөкләмәне үтәү нәтижәләре турында депутат жирлек советына яисә аның комиссиясенә хәбәр итә.

## **10 Статья. Депутат таләбе**

1. Депутат жирлек Советы утырышларында жирле үзидарә органнарына, жирле үзидарә органнарының вазыйфай затларына, жирлек Советы тарафыннан оештырыла торган яки сайлана торган башка органнарның житәкчеләренә, Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы территориясендә урнашкан муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләренә үз компетенциясенә караган мәсьәләләр буенча депутат таләбе белән мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат таләбе-депутат мөрәҗәгате, ул жирлек Советы каары буенча депутат таләбе буларак таныла. Депутат таләбе турындагы тәкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язма рәвештә кертелә һәм жирлек Советы утырышында жирлек Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә игълан ителә.

3. Жирле үзидарә органы, вазыйфаи зат, депутат таләбе жибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе аңа язма рәвештә җавапны жирлек советы билгеләгән 15 көннән дә соңга калмыйча яисә башка вакыт эчендә бирергә тиеш. Җавап органның житәкчесе, вазыйфаи заты, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе тарафыннан имзаланырга тиеш, аңа депутат таләбе жибәрелгән, йә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан.

4. Сорауның инициаторы сорау буенча қуелган сорауларны карауда турыдан-туры катнашырга хокуклы. Аларны карау көне турында сорау инициаторына алдан, әмма мәсьәләнә караган көнгә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. Жирлек Советы Жирле үзидарә органына, жирле үзидарә органның вазыйфаи затына, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесенә жирлек Советына билгеләнгән срокка депутат күшүү буенча кабул ителгән каарның үтәлеше турында язма җавап бирергә хокуклы.

## **11 Статья. Депутат мөрәҗәгате**

1. Депутат мөрәжәгате буларак депутатның Дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, күрсәтелгән органнарның вазыйфаи затларына, муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләренә язма формада мөрәжәгате, оештыру-хокукый формасына бәйсез рәвештә муниципаль берәмlek территориясенә урнашкан иҗтимагый берләшмәләргә һәм аларның компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча депутатның депутат эшчәнлегенә бәйле мәгълүмат һәм белешмәләр алу максатыннан, язма рәвештә депутатның мөрәжәгате санала.

2. Депутат мөрәжәгате депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә жибәрелә.

3. Дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары вазыйфаи затлары, оештыру-хокукый формасына бәйсез рәвештә оешмалар һәм иҗтимагый берләшмәләр тарафыннан депутат мөрәжәгатыләрен карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда башкарыла.

4. Депутат мөрәжәгатенә җавап мөрәжәгатында қуелган мәсьәләләрнең асылында булырга тиеш һәм мөрәжәгать жибәрелгән вазыйфаи зат яки вәкаләтле зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

## **12 Статья. Депутатның сайлаучылар белән мөнәсәбәте**

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятие коллективлары, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучыларның мөрәжәгатыләрен карый, гражданнарны кабул итә, дәүләт хакимиятенең тиешле органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм иҗтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук айга кимендә бер тапкыр сайлаучыларны кабул итә.

3. Депутат сайлаучыларга алар белән очрашулар вакытында, шулай ук массакүләм мәгълүмат чаралары аша үз эшчәнлеге турында хәбәр итә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатыләрен тәэмин итү буенча чаралар күрә:

алардан кергән тәкъдимнәрне, шикаятыләрне карый, үз вәкаләтләре чикләрендә алардагы сорауларны дөрес чишәргә ярдәм итә;

гражданнарны кабул итә;

җәмәгатьчелек фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә.

5. Депутатларның сайлаучылар белән очрашулары махсус билгеләнгән урыннарда, биналарда, ишегалды эчендәге территорияләрдә үткәрелә.

Депутатның җәмәгатьчелек чарасы рәвешендә сайлаучылар белән очрашулары жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә үткәрелә.

## **13 Статья. Депутатның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы**

1. Жирлек Советы депутаты бергәләп эш итү һәм карала торган мәсьәләләр буенча позицияне белдерү өчен төзелә торган депутат фракциясе яки төркем составына керергә хокуклы.

2. Фракцияләрне һәм башка депутат берләшмәләрен булдыру, теркәү һәм эшчәнлек тәртибе жирлек Советы Регламенты белән билгеләнә.

## **14 Статья. Депутатның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән мөнәсәбәте**

1. Депутат аны жирлек советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуны тәэмин итә торган хокукларның тулылыгына ия.

2. Жирлек советы депутатның сайлау округындагы, жирлек Советындагы эше, жирлек Советының, аның органнарының карарларын һәм йөкләмәләрен үтәү турындагы хәбәрән тыңларга хокуклы.

3. Жирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфаи затлары депутатка аның эшендә кирәkle ярдәм курсәтәләр, депутатка жирле үзидарә органнары эшчәнлеге, икътисадый һәм социаль үсеш программаларын үтәү барышы, депутат тәкъдимнәре һәм критик кисәтүләр буенча кабул ителгән чаралар турында хәбәр итәләр, депутат тарафыннан законнарны, муниципаль берәмлекләрнең вәкиллекле органнары эше практикасын, җәмәгатьчелек фикерен өйрәнүгә ярдәм итәләр.

## **15 Статья. Депутатның вазыйфаи затлар тарафыннан кабул итүгэ хокукуы**

Депутат үз эшчәнлеге мәсьәләләре буенча «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Уразлы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территорииясендә жирле үзидарә органнарының, предприятиеләрнең, оешмаларның, муниципаль милек рәвешләрендәге учреждениеләрнең вазыйфаи затларын чираттаныш кабул итү хокукуыннан файдалана.

## **16 Статья. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукуы**

Депутат жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфаи затларыннан закон белән саклана торган сер булмаган депутат эшчәнлегенә бәйле мәсьәләләр буенча мәгълүмат алырга хокуклы.

## **17 Статья. Депутат вазыйфалары**

1. Депутат бурычлы:

1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнарны, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, жирлек уставын, башка муниципаль хокукий актларны үтәргә;

2) гражданнарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәэмин итү;

3) сайлаучыларны дайми, айга ким дигәндә бер тапкыр кабул итү;

4) оештыру-хокукий формасына карамастан, гражданнарның, оешмаларның, җәмәгать берләшмәләренең, дәүләт хакимиите органнарының, жирле үзидарә органнарының мөрәжәгатьләрен үз компетенциясе чикләрендә үзләренең жавапларын вакытында карарга һәм аларга җавап бирергә;

5) сайлаучылар алдында очрашуларда елына ким дигәндә бер тапкыр хисап тотарга;

6) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләрне үтәргә;

7) коррупциягә каршы көрәш турында " 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ

номерлы федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, вазыйфаларны үтәргә;

8) әхлак һәм депутат этикасы нормаларын үтәргә;

9) закон белән саклана торган дәүләт һәм башка серне сакларга, шулай ук депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә үзенә танылган гражданнарың шәхси тормышына, намусына һәм а布鲁ена кагылышлы мәгълүматларны игълан итмәскә;

10) ел саен, хисап финанс елыннан соң килуче елның 30 апреленнән дә соңга калмыйча, үз керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характеристагы йөкләмәләре турында мәгълүмат, шулай ук хатынының (иренен) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәтләре һәм мөлкәти характеристагы йөкләмәләре турында гамәлдәге законнар нигезендә белешмәләр тапшырырга тиеш.

2. Депутат үзенә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, жирлек уставы һәм башка муниципаль хокукий актлар белән йөкләнгән башка вазыйфаларны башкара.

## **18 Статья. Депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләр**

1. Даими нигездә үз вәкаләтләрен башкаручы депутат хокуксыз:

1) шәхсән яки ышанычлы шәхесләр аша эшкуарлык эшчәнлеге белән шөгыльләнү;

2) түбәндәгә очраклардан кала, коммерциячел яки коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә катнашыгыз:

а) жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлек сайлау комиссиясе аппаратында оештырылган сәяси партия, һөнәр берлеге органы белән идарә итүдә, съездда (конференциядә) яисә башка ижтимагый оешманың гомуми жыелышында, торак, торак-төzelеш, гараж кооперативларында, күчмәсез милек милекчеләре ширкәтләрендә катнашу;

б) коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә (сәяси партия идарәсендә, һөнәри берлек органында, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлек сайлау комиссиясе аппаратында оештырылган башлангыч профсоюз оешмасының сайлау органында, съездда (конференциядә) яисә башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төzelеш, гараж кооперативларының гомуми жыелышында катнашудан тыш, Идарәдә түләүсез катнашу, күчмәсез милек милекчеләре ширкәтләре) Татарстан Республикасы Президентына алдан хәбәрнамәдән алып, тәртиптә, Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән;

в) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре советы Ассоциациясендә, башка муниципаль берәмлекләр берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә бири;

г) муниципаль берәмлек булып торган оешманың идарә органнарында һәм Ревизия комиссиясендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен, оештыручының вәкаләтләрен яисә муниципаль милектә булган акцияләрне (устав капиталындагы өлешләр) идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукий актлар нигезендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен, гамәлгә куючы (акционер, катнашучы)муниципаль хокукий актларга туры китереп муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә бири;

д) федераль законнарда каралган башка очраклар;

3) мөгаллимлек, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлектән тыш, бүтән түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнергә. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка

ижади эшчәнлек чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финансана алмый, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яки Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса;

4) Россия Федерациясенең халыкара килешүе яки Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган булса, идарә органнары, Попечительләр яки Күзәтчелек советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларның башка органнары һәм Россия Федерациясе территориясендә эшләүче структур бүлекчәләре составына керергә.

2. Даими нигездә вәкаләтләрне башкаручы Депутат граждан административ яисә жинаять эше яки административ хокук базу турындагы эш буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллек очракларыннан тыш) буларак катнаша алмый.

## **19 Статья. Депутат этикасы**

1. Депутат закон, этика һәм әхлак нормаларын катгый үтәргә тиеш, шул исәптән:

1) жирлек Советы утырышларында билгеләнгән дисциплиналы һәм регламентны үтәргә;

2) башка депутатларга, вазыйфаи затларга һәм ул депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә мәнәсәбәтләргә кергән гражданнарга карата түзәмлек һәм хөрмәт күрсәтмәү;

3) Әгәр бу Белешмәләр Дәүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яки закон белән саклана торган башка серне тәшкىл итсә, депутатлык эшчәнлеге белән бәйле булмаган максатларда үзенә танылган мәгълүматларны игълан итмәскә һәм кулланмаска;

4) жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм депутат статусын жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданнар эшчәнлегенә шәхсән яки якын туганнарына кагылышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә йогынты ясау өчен кулланмаска;

5) депутат вазыйфаларын объектив үтәудә шик тудырылык гамәлләрдән, гаризалардан, гамәлләрдән тыелырга, шулай ук аның аbruена яки жирлек Советы аbruена зыян китерә алырлык конфликтлы хәлләрдән сакланырга;

6) мәнфәгатьләр каршылыгына китерә яки китерә торган бурычларны үтәгәндә шәхси кызыксыну туганда - бу хакта жирлек Советына, жирлек Советы каары белән расланган тәртиптә хәбәр итәргә һәм аның мәнфәгатьләр каршылыгын булдырмауга юнәлдерелгән каарларын үтәргә;

7) Жирлек советы тарафыннан билгеләнгән гавами чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очракта депутатның үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә жирлек Советы йөкләмәсе буенча тиешле комиссия тарафыннан карала.

## **20 Статья. Депутат эшчәнлеген башкару гарантияләре**

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районның законнары, жирлек уставы, муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Депутат хокукларын жинаять яки административ җаваплылыкка тарту, totkarlaу, арестлау, тентү, сору алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм

административ-процессуаль гамәлләр кылу, шулай ук алар биләгән торак hәм (яисә) хезмәт урыны, аларның багажы, шәхси hәм хезмәт транспорт чаралары, хат алышу өчен оператив-эзләү чаралары үткәргәндә, депутат хокукларын гарантияләү, аларны жинаять яки административ җаваплылыкка тарту, тоткарлау, тентү, сорau алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль hәм административ-процессуаль гамәлләр кылу, алар қулланган элемтә чаралары, аларга караган документлар федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат тавыш биргәндә белдерелгән фикер, позиция hәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләр өчен, шул исәптән вәкаләтләр срокы чыкканнан соң, жинаять яки административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан гавами мыскыллау, яла ягу яки Федераль законда каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.